

Cikada vinove loze - *Scaphoideus titanus*

Opis: Dužina tela odraslog insekta je 4,5 do 6 mm. Na telu ima crne šare u obliku strelica. Osnovna boja vrha glave je sedefasto bela, sa narandžasto-žutom prugom ispred očiju. Boja grudnog dela do krila je svetlo mrka do narandžasto mrka, sa dobro vidljivom nervaturom krila. Nervatura je crna, sa karakterističnim šarama.

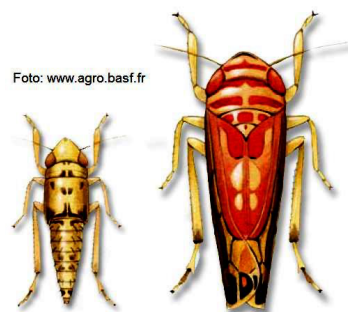
Štete pravi larva na grožđu kada je jako brojna. Mnogo veća šteta je to što larva prenosi bolest - fitoplazmu *Flavescence dorée*, koja prouzrokuje zlatasto žutilo listova vinove loze. Bolest za dve do tri godine izaziva propadanje najpre pojedinačnih čokota a zatim celog vinograda.

Simptomi fitoplazme se mogu uočiti na listovima, lastarima i bobicama. Da bi prepoznali fitoplazmu na nekom čokotu, ne treba gledati samo jedan simptom, nego kombinaciju više simptoma. Ponekad je promena boje listova blaga, pa se često može pomešati sa simptomima nedostatka hraniva. Kod belih sorti grožđa boja listova se menja u žutu, a kod crnih sorti se menja u crvenu. Dolazi do nekroze lisnih nerava, istovremeno se listovi uvijaju od ivica ka sredini, pa list dobija karakterističan trouglast izgled. U slučaju rane infekcije lastara, oni ne odrvene, ostaju savitljivi i stoje labavo, bez čvrstine. Na kraju leta i tokom jeseni lastari vise kao grane na žalosnoj vrbi. Tokom zime slabo odrveneli lastari su mnogo osetljiviji na mraz, pa izmrzavaju na mnogo višim temperaturama nego što je to uobičajeno. Ipak **za tačnu detekciju fitoplazme *Flavescens dorée* su potrebne serološke metode u laboratoriji.**

Životni ciklus cikade: Cikada prezimi u stadijumu jajeta pod korom dvogodišnjih lastara. Larve prvog stupnja razvoja su prisutne od fenofaze kada cvast postane jasno vidljiva do fenofaze kada su cvetovi u cvastima potpuno razdovjeni, ali cvetovi nisu otvoreni (BBCH53-57), što je obično tokom maja. Larve drugog stupnja razvoja prisutne su tokom cvetanja (BBCH60-69), što je obično krajem maja i tokom juna. Prve odrasle cikade se javljaju krajem juna ili početkom jula i prisutne su do kraja septembra. Larve i odrasle cikade hrane se na naličju listova, uglavnom na donjem delu lisne mase. Da bi cikada postala infektivna mora da se hrani na zaraženoj biljci oko nedelju dana. Cikada počinje da prenosi fitoplazmu mesec dana nakon ishrane bolesnom biljkom i ostaje infektivna do kraja života.

Obojene Csalomon® klopke: privlače i druge insekte. Izgled i šare cikade vinove loze su veoma karakteristične, pa se zalepljeni insekti moraju pažljivo pregledati a cikade izbrojati. Ako se koriste fluorescentne lepljive ploče one love i tripsa *Drepanothrips reuteri* u većem broju. Tada se lepljiva ploča stavlja između listova na visini od 1,5m. Žuta strana treba da je što duže izložena suncu, a okolni listovi ne treba da dodiruju lepljivu površinu.

Dužina trajanja Csalomon® klopke zavisi od uslova tokom godine i brojnosti nalepljenih insekata. Klopka zadržava efikasnost sve dok cela lepljiva površina ne postane prekrivena insektima. To se dešava za 7 do 20 dana.

Csalomon® je registrovana robna marka Plant Protection Institute, Hungarian Academy of Science.
Proizvođač: MTA Agrártudományi Kutatóközpont Növényvédelmi Intézet (Plant Prot. Inst. CAR)
Budapest, Herman Ottó ut 15, H-1022, Hungary; internet adresa: <http://www.csalomontraps/>

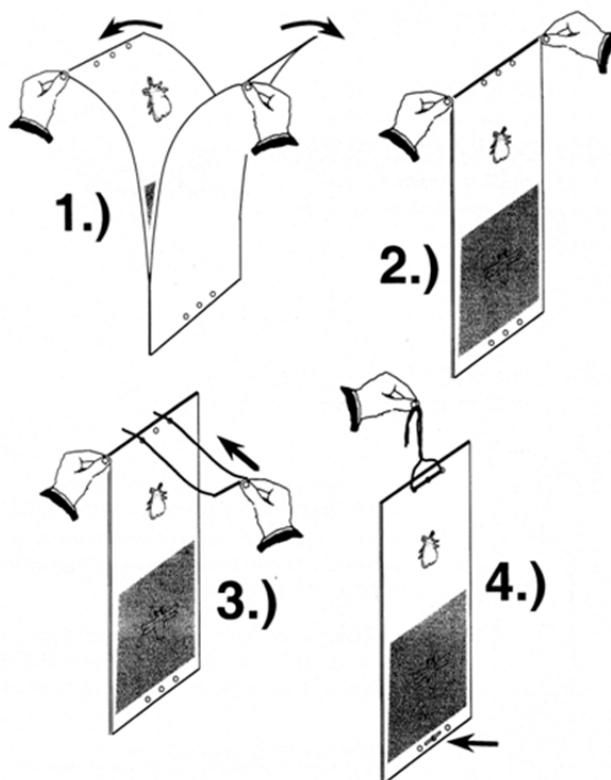
Prodaja: Agroprotekt doo, Nikole Pašića 9, 25000 Sombor, telefon 063 326 772, faks 025 444 905.

Stanje štetnih organizama u poljoprivredi
www.agroupozorenje.rs

Više podataka o upotrebi feromonskih klopki pročitajte na <http://agroprotekt.leptiri.co.rs/klopke.htm>

Postavljanje klopke

1. Razdvojiti ploče,
2. okrenuti da lepljive strane budu spolja.
3. Provići žicu kroz rupice,
4. spojnicom spojiti ploče na donjoj strani.
5. Okačiti ploču tako da se listovi ne lepe za nju.

Praktična upotreba žute lepljive klopke za *Scaphoideus titanus* SZs

Da bi odlučili kakvu strategiju suzbijanja cikada treba sprovesti, važno je poznavati okolinu vinograda i ustanoviti brojnosti cikada u vinogradu.

Jača strategija suzbijanja larvi cikada primenjuje se ukoliko je u predhodnoj godini žutim klopka detektovano preko 50 cikada ili je vinograd okružen zapuštenim vinogradima, pavitom (*Clamatis vitalba*) ili crnom jovom – johom (*Alnus glutinosa*). U ovom slučaju prvo suzbijanje larvi cikada treba obaviti neposredno pred početak cvetanja. Sledeće suzbijanje larvi cikada treba obaviti čim završi cvetanje, a naredno za 10-14 dana. Suzbijanje odraslih cikada obaviti prema ulovu na žutim lepljivim klopka tokom jula i avgusta.

Blaža strategija suzbijanja larvi cikada primenjuje se ukoliko je u predhodnoj godini žutim klopka detektovano manje od 50 cikada ili je vinograd udaljen od potencijalno zaraženih vinograda i biljaka. U ovom slučaju prvo suzbijanje larvi može se obaviti čim se završi cvetanje. Prskanje ponoviti za 10-14 dana. Suzbijanje odraslih cikada obaviti prema ulovu na žutim lepljivim klopka tokom jula i avgusta.

Suzbijanje odraslih cikada:

Žute lepljive klopke u vinograd treba postaviti krajem juna ili početkom jula, kada se očekuje pojava odraslih insekata. Podatak o pojavi odraslih cikada na osnovu sume efektivnih temperatura, prikazuje www.agroupozorenje.rs

Ukoliko nema ulova odraslih cikada na klopka, nema potrebe za suzbijanjem i naredne godine se može primeniti blaža strategija suzbijanja larvi cikada.

Ukoliko se na nedeljnom nivou hvataju jedna do dve odrasle cikade na Csalomon® klopki, obaviti jedno suzbijanje približno u prvoj polovini jula i dalje pratiti brojnost. Ako brojnost ostane mala do kraja avgusta, naredne godine se može primeniti blaža strategija suzbijanja larvi cikada.

Ukoliko se na nedeljnom nivou hvata više od 3 cikade na Csalomon® lepljive ploče SZs, insekticide upotrebljavati jednom nedeljno sve dok brojnost ne padne ispod 3 na nedeljnom nivou, uz poštovanje karence preparata. Naredne godine se mora upotrebiti jača strategija suzbijanja larvi cikada.